

ПРОФЕСІЙНІ РИЗИКИ ОБЛІКОВОГО ПЕРСОНАЛУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ОРГАНІЗАЦІЮ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

викладач Лисиця В. І., студентка гр МК-91 Кириченко Т.

Більшість проблем системи бухгалтерського обліку залежать від недоліків організації обліку на підприємстві та існування ризиків. В основному вони виникають через те, що сьогодні на обліковий персонал, зокрема на головного бухгалтера, покладено виконання великої кількості завдань, до яких належить управління колективом і роботою бухгалтерської служби, ведення фінансового, податкового та управлінського обліку, своєчасне опрацювання податкового та господарського законодавства, виконання функцій фінансового директора (за відсутності такої посади на підприємстві) тощо.

Такий перелік робіт і ступінь навантаження неминуче призводять до певних упущень, помилок організації та ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності. Саме тому на сьогодні актуальним залишається дослідження питання виникнення та ступеня впливу професійних ризиків облікового персоналу на діяльність підприємства та інших суб'єктів господарських відносин – перед користувачами звітності.

Виходячи з того, що в бухгалтерському обліку ризики мають суб'єктивний характер (ризик пов'язаний з безпосередньою роботою бухгалтерського персоналу та залежить від людських факторів за умови здійснення професійної діяльності), поняття «професійний ризик бухгалтера» слід розуміти як дії або бездіяльність працівників бухгалтерської служби, які провокують можливу небезпеку викривлення бухгалтерської інформації, викликану безгосподарністю, марнотратством або фальсифікацією звітності, що призводить до отримання підприємством збитків.

З метою вдосконалення організації бухгалтерського обліку в умовах ризику і невизначеності та мінімізації ступеня професійного ризику облікового персоналу визначимо об'єкт і суб'єкт ризиків системи бухгалтерського обліку, види професійних ризиків та їх наслідки.

Об'єктом професійного ризику бухгалтера є процес організації та ведення бухгалтерського обліку, який, в свою чергу, включає процес документування господарських операцій, формування облікової політики підприємства та правильне здійснення розрахунків за операціями.

Суб'єктами професійного ризику бухгалтера є обліковий персонал підприємства (головний бухгалтер, його заступники та рядові бухгалтери), який спричиняє виникнення даного ризику.

Так як причиною ризиків, які виникають в системі бухгалтерського обліку, є їх суб'єктивний характер, пов'язаний з людським фактором, всі ризики системи бухгалтерського обліку можна визначити прямо залежними від якісного здійснення професійної діяльності працівниками бухгалтерської служби та наслідків їх роботи. Відповідно до цього наведемо наступну класифікацію ризиків:

1. За аспектами організації бухгалтерського обліку: ризик формування Наказу про облікову політику; ризик допущення помилок при розробці Положення про бухгалтерську службу; ризик неналежної організації документообороту; ризик вибору форми організації та введення бухгалтерського обліку; ризик формування та представлення фінансової звітності.

2. За рівнем кваліфікації та обов'язків облікових працівників: ризики головного бухгалтера (заступника); ризики бухгалтера.

3. За причинами викривлення даних бухгалтерської звітності: ризик недотримання вимог професійного та державного регулювання обліку; ризик варіативності методів бухгалтерського обліку.

4. За сферою виникнення (видом бухгалтерського обліку): ризики фінансового, управлінського та податкового обліку.

5. За наслідками (спричиненням нового виду ризику): ризик неплатоспроможності; ризик банкрутства; інформаційний ризик; ризик прийняття управлінських рішень; стратегічний ризик; юридичний ризик; ризик відповідальності.

6. За причиною виникнення (характером дій облікових працівників): ризик навмисних дій (порушень); ризик ненавмисних дій (помилки).

7. За рівнем впливу на фінансову звітність: локальний ризик; наскрізний ризик;

8. За впливом на фінансовий стан підприємства: помірний ризик; критичний ризик; катастрофічний ризик.

9. По відношенню суб'єкта організації та ведення бухгалтерського обліку до підприємства: внутрішній ризик; зовнішній ризик.

Розглянута класифікація відображає всі можливі види ризиків у масштабі функціонування системи бухгалтерського обліку. Необхідність чіткої класифікації професійних ризиків бухгалтера пояснюється переважно тим, що правильне здійснення обліковими працівниками своєї професійної діяльності забезпечує достовірний і послідовний процес організації та ведення бухгалтерського обліку, передбачення ризиків та врахування факторів впливу на них, що надає можливість зменшити або нейтралізувати негативний вплив при реалізації ризиків.

Таким чином, недосконалість організації бухгалтерського обліку на підприємстві може зумовити появу господарських ризиків, викликаних діями облікових працівників, і як наслідок зазнання суб'єктом господарювання додаткових витрат і збитків.